

Izbaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
2/3 „ . . . 10 „
1/3 „ . . . 5 „

Za Nemčijo K 16.00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. — Posamične številke stanejo 10 vin. „SOCA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kažipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštinih zvez“. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglaš in poslanec se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Dve demisiji.

Javnost je ostrmela, ko je začula, da sta Auffenberg in Schemua demisijonirala.

Napetost med Avstrijo in Srbijo se ni podela, marveč obstaja in se še večja, ker ni miroljubnosti tam, kjer bi morala biti v prvi vrsti. Dunaj igra nasproti Belgradu vlogo, ki kaže, da noče imeti Belgrad popolnoma pod voljo svojih neizprosnihih zahtev. Na Dunaju se neti, pa če bi se v Belgradu še tako gasilo. Je tu struja, ki dela za mir, ali močnejši so oni, ki hočejo ponižano Srbijo brez vsake konference; kar hitro se mora to izvršiti. In odtod izvira glavni vzrok sedanje napetosti. Prijazeti faktorji ne računajo nič, kako strašne, daljekosežne posledice mora imeti tako napeto razmerje, kako bo to brez dvoma škodovalo avstrijski trgovini v Balkanu, marveč gredo svojo pot dalje in tu smo vedno pred novimi dogodki, novimi presenečenji.

Sedaj sta šla Auffenberg in Schemua. Oficiozno poročilo glasi:

Dunaj, 10. decembra. Oficiozno se poroča: Demisija vojnega ministra Auffenberga, katerega bo nadomestil Kroatin, in šefa generalnega štaba Schemue, katerega bo nadomestil Conrad pl. Hötendorf, se potrjuje. Demisija se danes podpiše. Auffenberg postane armadni nadzornik. Ta važna izprememba na najvišjih vojaških mestih prihaja v času, ko smo pred važnimi odločitvami. Armada je že dolgo vedela, da je general Conrad bil vnaprej določen, da prevzame to važno mesto, ako bi nastopil čas, kadar bi bilo treba uresničiti one načrte, katere je ravno general Conrad sestavil. Odstop Auffenberga in Schemue je bil že pred tedni sklenjen, pa se ni izvršil z ozirom na zunanji položaj. Dogodki pa so se tako poostriili, da se je zdelo merodajnim faktorjem potrebno, da postavijo najboljšo moč na čelo armade. Imenovanje Kroatina in Conrada je v zvezi z obnovitvijo trozveze in je manifestacija, da je Avstrija trdno odločena svojo pozicijo kot velevlast ohraniti z vsemi sredstvi.

POTAPENKO:

Generalova hči.

Prevel: A. M.

(Dalje.)

»S cerkvenim se razume... Ali ne bi mogli poučevati?«

»Ne, ne morem,« je odgovorila in odšla takoj v Hivrijo sobico.

»Hm... To je škoda!« je rekel oče, okrenivši se zopet k Zinajidi Petrovni. »Prejšnja učiteljica, Klavdija Antonovna je mogla. Spočetka tudi ona ni znala, no, pozneje se je priučila. Torej, prosim, izvolite k nam!...«

Komaj je bil oče odšel iz stanovanja, je Manjička skoro skočila iz sobice in stopila pred mater.

»Ha — ha — ha — ha!« se je zasmejala zlobno Zinajidi Petrovni naravnost v obraz. »Začenja se, začenja!... Jaz sem nekje čital, čital!... Ti pa skrivaj, skrivaj šilo v vreči... Izmisli si kakoršnokoli povest, izmisli si... A če reko: Ali ni ta? Zataji, kakor je zatajil Juda!... O, imenitni sva midve, chere maman, imenitni dve!... Lastnega imena še bojiš! Kako daleč sva prišli!...«

Pred važnimi odločitvami torej stojimo. Zato potrebujemo na čelu armade najboljšo moč in Avstrija je trdno odločena ohraniti svojo pozicijo kot velevlast.... Kaj je njena pozicija kot velevlasti kje ogrožena? Mala Srbija vendar ne more ogroziti Avstrije kot velevlasti. Če bi se bilo z avstro-ogrskimi strani nastopilo proti Srbiji spočetka uže lepo kavalirsko, bi ne bilo napetosti in naša država bi z lahkoto dosegla, kar res potrebuje na Balkanu. Ali našim diplomatom modre krke je lebdela pred očmi »slovanska nevarnost«. Bosna in Hercegovina je slovanska, Dalmacija, Hrvaška, Slavonija in še više gori — zadej pa nove zvezane slovanske države, uh, kako je to zaskelilo modro kri in sklep je glasil: Ponižati Balkance, Srbijo potlačiti k tlom, da ne bo deležna uspehov svoje zmagonosne armade. Ti ljudje s takimi nazori so naša nesreča, ti so škodljivci domovine in netilci prepira.

Ne! se, gori. Trozveza je obnovljena, denarja imamo, nova posojila v velikih milijonih, so najeta, na čelu armade dve najizbornejši moči Kroatin in Hötendorf, za vojake ob meji pa tudi že zbiramo božična in novoletna darila. Javnost je presenečena, vznemirjeno do skrajnosti je vse prebivalstvo in gleda težkim časom naproti.

Ali bo vojna? se ugiba in vprašuje. Saj je bil Conrada strmoglavil pokojni Aerental, ker je preveč rožljaj z orožjem proti Italiji. In sedaj je Conrad spet v ospredju v času, ko grozi vojna s Srbijo. Italija je mirna radi njega. Pred njegovim nastopom je bila trozveza obnovljena: trozveza gleda sedaj na Balkan in zopet je tu Conrad. Vznemirjenost je povečana prav zato, ker sta »najboljša dva generala« stopila v ospredje.

In kaj pravi parlament? Tam bi morala zazveneti krepka beseda, tam bi se moral čuti glas ljudstva in pokazati pota, ki vedejo iz te večne krize ven na pot sporazuma, da naša Avstrija ne bo trpela škode vsled novo nastalih razmer na Balkanu, marveč se z istimi previdno okoristi — česar pa se ne da doseči z grožnjami in s kazanjem, kako smo močni!

Zinajida Petrovna se je že navadila molčati na hčerina zlobna očitavanja. Zadoljila se je s težkimi vzdih, ker se je bila uverila, da umolkne Manjička še najpreje na ta način.

Manjička je umolknila, nato pa je spregovorila z drugim tonom, porogljivo prezirajočim:

»Kakšno cerkveno petje neki hoče ta pop, da bi poučevala! Mama, zakaj me niste učili cerkvenega petja?... Ha — ha — ha!... A ta prejšnja, kako se imenuje, Klavdija Antonovna, ali kako... Ta je znala! Ker je imela angelsko dušo!... Gotovo je bila hinavka, ta Klavdija Antonovna, angelska duša, in strašno dolgočasna ženska!... No, jaz pa imam nemara vražjo dušo, pa mi je vse to zoprno, zoprno, ah, kako zoprno! Čemu le se moram jaz ubijati s temi kmetavzi? Kaj so mi vsi ti? Čemu naj se seznanjam s tem popom, z njegovo ženo in hčerjo, ki sta obedve govo strahovito bedasti in neotesani? Zakaj, a? Kaj pa potem, chère maman, če se oženi z menoj tukajšnji cerkvenik, a? Kaj pravite, a? Ha — ha — ha!«

»Manjička!« je zaprosila Zinajida Petrovna z jokavim glasom, »čas bi že bil, da se pomiriš in se ne jezliš venomer... Moj Bog, moj Bog!...«

Austrijska politika proti Rusinom.

Apel na javno mnenje Avstrije.

Izdal državnozbornski ukrajinski klub.

(Dalje.)

Se večje ojačenje je dobila premoč Poljakov v letu 1900. potem deželnega zakona, po katerem se je kompetenca deželnega zbora v zadevah deželne kulture in agrarne ustave zelo pomnožila, kakor nikjer v nobeni drugi kronovini.

Nadmoč Poljakov je bila že ojačena v letu 1909. potem deželnega zakona, ki je kompetenco deželnega zbora gledé deželne kulture in agrarne ustave jako pomnožil, kakor tega ni v nobeni drugi kronovini.

Z ozirom na jezikovne pravice je bila najprvo z deželnim zakonom leta 1867. za ljudske šole odločitev gledé učnega jezika tudi v rusinskih šolah dana deželnemu šolskemu svetu, ustanovitev rusinske gimnazije je bila pa odvisna od zaslišanja okrajnega zastopa in sklepa deželnega zbora, dočim pripada postavitev poljskih šol kakor šol vsakega drugega naroda v Avstriji čisto navadno eksekutivi. Rusinska učiteljska za moške in ženske po zakonu iz leta 1907. niso mogoča.

Končno je bila po cesarski naredbi 1897. leta takratna nemška, leta 1848. pa za Rusine namenjena in leta 1871. obema narodoma določena univerza v Lvovu dejansko pretvorjena v poljski zavod, čeprav ima pravno še vedno utrakvistični poljsko-rusinski značaj.

Pri c. kr. oblastih, uradih in sodnijah je uvedena z naredbo skupnega ministerstva iz leta 1869. poljščina za notranji jezik in rusinskemu jeziku so bile puščene samo one pravice glede zunanega uradnega jezika, katere je imel že za časa gospodstva nemškega uradnega jezika.

Še hušje kot te in druge postavbe in naredbe, ki so po večini nalašč v prilog Poljakov in v neprilog Rusinov izdane izjemne odredbe, je pa za Rusine izvrševanje teh postav, katero je prav samovoljno in se nikdo ne boji, prekoračiti jih,

»Kaj? kaj? Kaj si rekla? Da se pomirim? Jaz? A ti, ti si se že pomirila!«

Zinajida Petrovna je videla, da so hčerine oči polne zlobe, zato je hitro odšla ven, v šolsko sobo, sedla tam v klop in tiho zajokala.

IV.

»Pst... že gre... pst...«

»Jaz se je pa prav nič ne bojim!«

»Oho — ho! Ne bojiš se? Pa če te dene klečati do večera!...«

»Ne bo me dela! Pa če me dene — ne bom hotel... Ušel bom!...«

»Ušel boš? Boš dobil pa batine! Oho — ho! Pa še kako! Omeljki je dala, da se ji vidijo še zdaj maroge... Ni ta taka, kakor prejšnja... Ona je bila dobra... Namestu da te potegne za lase, te je pogledala milo, pa nasmehnila se je, da te je v srcu zaboletelo... Ta pa, u — u...«

»B — o — b — u, bobu — Č — i — ž — e — k, čiž — ek, čižek...«

»Pst... Gre, gre!...«

»Lažeš, to je Hivrija!...«

»Teta Hivrija, teta Hivrija... A — a — a!...«

»Tiše, poglavci!... Zdaj vam bo dala! Rajna Klavdija Antonovna vas je razvadila!... Kaj pa ti tuliš, Saša?«

ker državni ali deželni uradnik, ki jih prekorači, si je svest svoje nekazivosti in zaščite zgorej.

Rusinski uradniki in učitelji se zapostavljajo in šikanirajo ali se prestavljajo v poljsko zapadno Galicijo, kjer nimajo ne rusinske šole ne cerkve in kjer v čisto tuji okolici otopo. Na njihova mesta pridejo potem poljski uradniki in učitelji, ki često niti ne znajo rusinskega jezika. Radi tega se Rusini tudi skoroc docela odgugujejo politični upravni službi. Pa tudi v justični službi je stališče Rusinov jako težavno in tudi tu je med 65% rusinskega prebivalstva Vshodni Galicije komaj 25% rusinskih sodnikov in sodnih uradnikov.

Upravni uradi in oblasti delajo z rusinskim prebivalstvom popolnoma po svoji volji.

Oni gledajo, da si prebivalstvo z vsakovrstnim pritiskanjem podvržejo ter tako izgubi odporno moč proti popoljšanju. Oni vplivajo na vse volitve, tudi občinske volitve posebno pa na deželnozbornske in državnozbornske volitve, nalagajo bremena na rusinske občine, se zavzemajo navadno proti rumunskim kmetom in občinam za poljske šlahčiče itd.

V šolstvu se množi število poljskih gimnazij tudi v rusinskem deželnem delu, tako da imajo Poljaki sedaj razmeroma več državnih gimnazij kot vsak drugi narod, tudi več kot Nemci in Čehi. Od leta 1867. dalje je bilo odprtih v Vshodni Galiciji samo 5 rusinskih, poljskih pa 17 gimnazij. In namesto razviti v rusinskem kraju tamkajšnje rusinsko ljudsko šolo, da deželni šolski svet navzlic zoperstavljanju občine da celo z zlorabo postavil določeb in form sezidati posebno poljsko ljudsko šolo, tudi če ni pogojev za to. Zraven tega se v nasprotju z državnim temeljnim zakonom v vseh rusinskih ljudskih šolah poučuje poljski jezik in sicer v najboljšežnejši meri, rusinske šole so s poljskimi učitelji in učiteljicami založene, celo s takimi, ki ne znajo zadosti rusinsko in tudi nimajo učne usposobljenosti. Rusinskim učiteljskim kandidatom se stavi posebne zapreke, tako da je število rusinskih učencev na učiteljskih padlo na 23%. (Konec prih.)

Tuliš je devetletni fantek v raztrgani srcaji, popolnoma beloglav. Solze so mu tekle po obrazu in puščale sledove na zamazani koži.

»Kaj pa ti je?« je pristopila Hivrija k njemu.

»Več... ni — i — i — i — mir i — i — in po... koj i — i — i...« se je dalo razumeti fantka iz solz.

»Glej ga no, spomni se je! Čeprav si tako majhen!... Oh, večni mir in pokoj ji, mili rajnici!«

»Pst!... Pst!...«

Učiteljica je vstopila in vse je na mah utihnilo. Samo beloglav fantek ni mogel zadržati svojega silnega joka.

»Zakaj joka?« je vprašala učiteljica ostro in nabrala po navadi čelo v odločne, mračne gube.

Otroci so molčali. Bali so se nove učiteljice kakor živega vruga. Zlasti so trepetale pred njo deklice, katerih je bilo vsega skupaj samo štiri. Hivrija ji je pokazala:

»Rajne Klavdije Antonovne se je spomnil. Ta bedasti raztrganec!... Njega je imela najraje. Velik ubožec je to. Prava sirota. Napravljala mu je celo obleko, a včasih ga je tudi počesala in umila. Pa se je je spomnil...«

V soboto predava dr. Ozvald!

Vojne v predsedništvu „Zavarovalnice zoper nezgode na delu“.

Kandidati narodnega delavstva za volje v predsedništvu „Zavarovalnice zoper nezgode na delu“ so:

I. Kategorija (zeleni glasovnici):

a) Obrati: Proizvajalci in sklad podjetja.
Za predsednika: Nikolaj Dordej, delovodja „Balkana“, Trst, za namestnika: Fran Truden, lesni delavec, Trst.

II. Kategorija (rdeči glasovnici):

a) Obrati: Rudarstvo, plavjarstvo, kovinarstvo, strojarstvo, orodje.
Za predsednika: Janko Stahan, strigar v arzenalu, Pula.
Za namestnika: Jakob Trošt, mehnik v Trstu.

VI. Kategorija (bela glasovnici):

a) Obrati: Papiir, usnje, mizarški in kmetijski obrati inlini.
Za predsednika: Fran Gomišček, mizarški delovodja v Podmelcu.
Za namestnika: Ivan Filipič, mizarški pomočnik, Trst.

Ti kandidati so postavljeni od skupnega narodnega volilnega odbora sporazumno z delavci. Volitve se vršijo sicer 20. t. m., vendar radi discipline in kontrole vsas pozivljamo, da pošljete pravilno podpisano glasovnico vašega obrata čim prej načelniku narodnega volilnega odbora g. dr. Eduardu Slaviku, odvetniku v Trstu (Narodni dom).

Narodni volilni odbor.

Kakor hočejo na Dunaju!

Zopet se je zgodilo nekaj, kar ni v čast Slovenem. S. L. S. je zopet pokazalo, kako nedosledna je v politiki. Vrhovno glasilo S. L. S. ljubljanski „Slovenec“, je prinašalo lepe članke o Balkanu. „Slovenec“ je kar govoril, da se trpečo slovansko vojno na Balkanu proslavljal krasne zmage balkanskih ratov. Precej časa je tako pisal, ali v zadnjem času mu je obrnil bandero — dr. Šusteršič.

Poprej je pisal „Slovenec“ na primer tako (28. novembra):

Slovenca želimo obstoj Avstrije v svojem največjem interesu in smo prav zato zoper vojsko, ki se zna za nas katastrofalno končati. Ne Prohaszka, ne pristatišče sv. Ivana, kamor komaj barke pristajajo, nista vredna kosti enega avstrijskega vojaka. Časopisje nemškega „Nationalverband“ in krščansko-socialne stranke pa zaslužijo najhujšo obsodbo, da nečloveške strasti v tako usodnem trenutku in je celo tako zločinsko zlobno ali brezmejno neumno, da piše, da Avstrijo podpirajo vse velesile! Ako vojska res nastane, pade odgovornost v veliki meri na nemško publicistiko. Jugoslovani, ki se nas sedanjih dogodki najbolj tičejo, smo do zadnjega proti krvavemu konfliktu, naj se konča kakorkoli! Če smo poraženi, je Avstrija propadla, če zmagamo, se vspehi balkanskih Slovanov na Balkanu pokopani in se Turčija restavrira. Kajti s porazom Srbije je vse ogroženo in Turci zopet dvigne glavo. Zato je pisanje nemškega časopisja tem brezvestnejše, ker ne bi imelo drugega učinka, nego ta, da se na Balkanu le še bolj osovražimo. Krivda so pa tudi tista mesta, ki tako zagrešeno pisavo insperirajo.

Poslanec dr. Žitnik je pisal v „Slovenec“:

„Kako bi Srbija tudi hotela za svoj koridor do Adrije razlastiti kos Albanije, tučilo se je neobena nesreča za Avstrijo, ako je ta prelaz odprt poštenim in mirovnim ljudem, ne pa tihotapcem, ki skrivaj bodajo pod plaščem Nemčija ima odprt pot preko Trsta in Adrije na vse strani. Italija se sedi na nasipih ob albanskem obrežju. Vse je v redu in lepo. Ako pa hoče balkanski Slovan samo okno odpreti na morje, ves Klek rine pokonci ter bljuje zveplo in ogenj tudi na mirne in trezne ljudi. Naše iridno prepričanje je tudi, da bi bila avstrijska Albanija mnogo večja nevarnost za Avstrijo, nego razdeljena med balkanske države. Avtonomna Albanija bi bila sod smotilnik za volune, ovčiji hlev

za volkove in nova mesnica za albanske rodove. Toda v inventarju je grof Berchtold našel avtonomijo. Trije gospodarji pod eno streho pa morajo raznesti stene.“

Poprej še, 11. nov. je izjavil dr. Šusteršič uredniku „Slovenca“:

„Kakor stvari danes stoje, ni nihče v stanu nastanka velike bolgarso-srbske jugoslovanske države prepričati. Saj se jako dobro ve, da bi vsak tak pulzku dovedel do svetovne vojske, in vsak se mora vprašati, ali bi se za monarhijo izplačalo, da riskira nevarnosti svetovne vojske samo zato, da prepriča svobodni razvoj dvigajočega se jugoslovanskega ljudstva! Mirno se lahko reče, da javno mnenje monarhije v ogromni večini tako vojsko odklanja.“

Albansko vprašanje se more razmotrivati in rešiti le v zvezi s temeljnim, to je z jugoslovanskim. Ako hoče monarhija vršiti resnično pozitivno jugoslovansko politiko, potem ni mogoče uvideti, zakaj naj bi se dodelitvi jadranskega pristanišča Srbiji protivil. Taka politika bi bila pač v interesu Italije, ne pa v interesu monarhije.“

Drugi vodja klerikalne stranke dr. Janez Ev. Krek je na shodu na Jesenicah, kakor poroča „Slovenec“ dne 16. novembra programatično izjavil:

„Ali ima avstrijska diplomacija prav, če hoče na vsak način pripomoči do samostojne Albanije? Ali je res v njenem interesu, ako hoče zavirati zmagojavni pohod balkanskih Slovanov? Nikakor ne!“

Albanija je pokrajina, v kateri bi se v slučaju samostojnosti vzdrževal največji nered. Sedaj je Turčija na tem, da se izseli iz Evrope. Mohamedanski življenj se je izkazal, da je popolnoma nesposoben zato, da bi vodil moderno državo. Izgubil je s Turčijo tudi vso državnotvorno silo za vedno. Ako zahteva Avstrija samostojnost Albanije, s tem zahteva, da v Evropi ostane mala Turčija, kar bi bilo v nasprotju z vsem javnim mnenjem.

In naši interesi na Balkanu? Imeli smo jih, pa jih je avstrijska diplomacija zamudila. Danes je naš edini interes ta, da živimo v prijateljskem razmerju z balkansko zvezno državo, da tam naša trgovina cvete. Glavna in edina moč države so zadovoljni narodi. Kaj nam pomaga, ako vržemo par milijard za brezplodno vojsko?«

Do 7. t. m. je bilo soglasje med „Slovencem“ in klerikalnimi politikami.

V soboto 7. decembra pa se je oglasil dr. Šusteršič v „Slovenca“ s člankom »Zunanji položaj«. Tam pa čitamo:

»Vsakdo, naj si bode kdor hoče, bi izgubil naše simpatije — naj si bodo še tako žive — ko bi zakrivil vojsko z našim cesarstvom. Kar se zlasti Srbije tiče, je treba pibiti, da ni res, da bi bila zanjo teritorijalna posest ob albanskem obrežju življenskega pomena.

Življenskega pomena za Srbijo je prosta trgovinska cesta do jadranskega morja. Te ceste ji pa nihče ne brani. Dobi jo takorekoč koder jo hoče. Odreka se ji le politična posest kosa Albanije, katerega pa nikakor ne rabi za svoje življenje. Če bi torej Srbija radi tega tira do vojske z Avstrijo, bi zadela vsa krivda Srbijo samo in izgubiti bi morala vse simpatije, koje si je znala pridobiti.

To treba v resnem trenutju odkrito izreči.

Nikjer ni tedaj videti življenskega interesa, ki bi silil Srbijo, izzvati krvav boj z Avstrijo radi kosa albanskega ozemlja. Interesi Rusije pa pri tej stvari sploh niso prizadeti. Rusija ima svoje interese povsod drugod, samo tukaj ne.

Jasno je tedaj, da radi Albanije ne more priti do vojske. Če bi velevlasti vendarle segle po orožju, bi jih vodili povse drugi nagibi. Avstrija bo pa gotovo zadnja, ki bi dala kak opravičen povod za svetovno vojsko.

Iz tega si čitatelj lahko napravi sodbo, kak drug veter je zavel okoli „Slovenca.“ Iz velikega Jugoslovana se je prelevil kar na mah v poslužnega hlapčka nemških hujskačev, ki dražijo na vojno z Balkanom. ... Pravijo, da je bilo to »spreobrnjenje« tudi drago plačano: da je klerikalna zadružna organizacija dobila pri

Avstroogrski banki kredita pet milijonov kron. —

»Spreobrnjenje« je vzbudilo splošno pozornost in vse avstrijsko časopisje se s tem bavi. — Slovenska javnost, sodi!

Vsi češki listi prinašajo članke o izjavi dr. Šusteršiča v sobotni številki „Slovenca“. Saj se pa tudi vidi, da je hotel dati vodja S. L. S. lekcijo svojim lastnim pristajšem, ki so se kazali preveč prijazne balkanskim narodom.

Vojna na Balkanu.

Skader.

S Cetinja: Turški poveljnik v Skadru je odklonil sprejem pisma Nazimpaše o premirju češ da ni avtentično in nadaljuje z napadi. Radi tega so primorani Črnogorci začeli zopet z bojem proti Skadru. Dne 10. t. m. se je nadaljeval boj pri Tarabošu. Turki so bili odbiti z velikimi izgubami.

V uradnih krogih se zvrča vsa krivda na Turke; oni nosijo odgovornost za nadaljevanje bojev krog Skadra.

Boji okoli Galipolisa.

Grške čete so se izkrcale na polotoku pri Galipolisu ter so zavzele obrežje. Begunci iz Galipolisa pripovedujejo, da so Kurdi in Lazi z dovoljenjem Šefket paše zažgali okoli 50 vasi ter so strahovito klali prebivalstvo.

Srbske čete proti Čataldži.

Skoplje: Drinska divizija II. poziva, ki je osvojila Sandzak Novi Pazar, je odšla na Čataldžo. Tja odrine tudi drinska divizija I. poziva pod generalom Šturmom, ki se je proslavila pri Kumanovu, Prilepu in Bitolju. Odhod srbskih čet proti Čataldži, kjer jih je že prej bilo za eno divizijo, dokazuje, da zavezniki ne verujejo v vspeh londonskih mirovnih pogajanj ter se z vso resnostjo pripravljajo za odločitno bitko pred Carigradom in za vhod v mesto.

Pomorska bitka?

V Carigradu se vzdržujejo vesti, da je turška mornarica že pripravljena spustiti se v bitko z grško mornarico?

Turki hočejo imeti Odrin.

Carigrad, 11. dec.: Turški ne sklenejo miru, ako se jim ne ostane Odrin in sicer kot trdnjava.

Turški novinci se vežbajo in obilo čet iz Anatolije je na potu na bojišče. Turčija bo začela nov boj z vso silo.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

LAŠKA UNIVERZA V TRSTU SPREJETA V PODODSEKU.

Dunaj, 12. — Pododsek proračunskega odseka je sprejel soglasno Trst za sedež italijanske pravne fakultete. — Člana Slovenca Korošca ni bilo pri seji.

Poslanska zbornica. Situacija je neizpremenjena. Češki nar. socialisti nadaljujejo obstrukcijo v pravnem odseku in jo hočejo nadaljevati v zbornici. Poslanec Choc je Stürgkhu povedal, kateri paragrafi novih vojnih predlog so sprejemljivi, kateri ne. Vlada grozi z razpustom zbornice. Čehi obstruirajo zakon o vojnih dajatvah. Sprejete so prve tri točke predloge. Zakon o vojnih dajatvah zadene Jugoslovane v živo, ali v odseku jugoslovanski poslanci molčijo in Fon se je pri glasovanju včeraj z Baljakom vred odstranil. — Vladno delo delajo klerikalci.

Dr. Rybář interpelira radi ravnanja z delavstvom pri Lloyd. — Dunaj 10. Poslanec dr. Rybář je interpeliral trgovinskega ministra radi odpusta delavcev v Lloydovem arzenalu. Interpelacija konstatira, da jih je bilo odpuščenih na zemljišču, ki ga je kupil Lloydov arzenal, od 4000 delavcev toliko, da jih je ostalo le še 800 pri delu. To pa se je zgodilo kljub temu, da je vlada svoj čas zagotavljala, da se to ne bo zgodilo.

Ker je sedanji čas — čas hude gospodarske krize, ni moglo 2000 delavcev najti nikjer drugega posla. In čudno je to, ko je vendar v ubikacijah mestne plinarne zaposlenih več stotin Italijanov iz kraljevstva. D. Rybář je opozoril ministra, naj se odpuščenemu delavstvu izposluje delo pri mestnih in državnih obratih.

V proračunskem pododseku se je govorilo zopet o italijanski pravni fakulteti. Italijani jo hočejo dosledno v Trstu. Korošec je zahteval junktim med italijansko in slov. univerzo. Minister Hussarek je govoril o Dunaju kot sedežu fakultete, priporočal pa ponovno Italijanom ponudena juridična predavanja na Revoltelli v Trstu.

Obravnava proti ogrskemu poslancu Kovacsu se bo vršila pred poroto v Budimpešti 16. t. m. Poklicanih je 35 prič.

Inozemstvo.

25 let, odkar je paqia Plevna, je bilo v torek. Dne 10. decembra 1877. se je Plevna ucaaa kusom. Leta 1870. so zanevale evropske velesile, da se, po ponesrečen bulgarski vstaji in po grozni moritvi od strani turkov, ustvarita dve avtonomni bulgarski provinciji. Turcija je to zantevo oaktionia in Rusija jej je napovedala vojno. Osman pasa se je zapri v dooro utrjeno Plevno in Rusi so jo oblegali. Po oigih hudih bojih se je moral Osman pasa podati. To 25-letnico so letos slovensko praznovali Kumunci in Bulgari.

Slovestnost 25-letnice je bila jako velika. Dospel je ruski veliki vojvoda Mihajlovič, ki je izročil rumunskemu kraju maršaisko patico ruske armade.

Danev pri Berchtoldu. — Včeraj je dospel na Dunaj predsednik bulgarskega sobranja Danev in je konteriral dije časa z našim zunanjim ministrom Berchtoldom.

Prochaska. — Tudi v Berlinu so prišli do spoznanja, kako je bilo pretirano poročanje o aferi konzula Prochaske. Res da je bilo nekaj nekorektnosti od strani srbskih oblasti, ali to je tako malenkostno, da more to Srbija zravnati mirnim potom in dobi Avstro-Ogrska zadoščenje.

Slično poroča tudi »Budapesti Naplo.«

Mirovna konierenca v Londonu. — Včeraj so dospel v London prvi balkanski delegati za mirovno konferenco. Na razpolago imajo palačo Saint James. Došli so Grki in Črnogorci, Srbi in Bulgari imajo priti danes, Turki jutri. Pogajanja prično v ponedeljek 16. t. m.

Balkanska zveza se drži povsem neutralno. Sofijski »Mir« ponavlja, da Balkanci želijo, da se mirno rešijo vsa balkanska vprašanja, tako da ne bo treba Balkanu obračati se za pomoč k tujim silam. To se smatra za opomin trozvezi. — Balkanski listi povdarjajo solidarnost Zveze in v Belgradu čisto ravnodušno presoajo važne premembe v vodstvu avstrijske armade.

Na poslaniški konferenci v Londonu ho zastopal Avstrijo grof Mensdorff.

Pesimizem v Parizu. — V Parizu presoajo spor med Avstro-Ogrsko in Srbijo pesimistično. Imenovanje Conrada šefom generalnega štaba smatrajo za vojni znak. Imenovanje je posledica razgovora med nemškim cesarjem in našim prestolonaslednikom. Styar je nevarna, ker je sledilo imenovanje takoj obnovi trozveze in govoru nemškega državnega kancelarja. Povrnitev Conrada se smatra za znak odločnega nastopa proti Srbiji.

Nova vojaška postava v Belgiji. — Po novi postavi se povejša število vojaštva v slučaju vojne na 300.000 mož.

Darovi.

Za Ciril-Methodovo družbo je nabral sv. Anton pri Miklavževem večeru v Gorici K 15'14.

Domače vesti.

Akademija v prid »Rdečemu križu balkanskih držav«. — Slovenska čitalnica v Gorici priredi v nedeljo dne 15. decembra 1912 v dvorani »Trgovskega Doma«

CENTRAL BIO se otvori v kratkem!

495-1

Akademijo v prid »Rdečemu križu balkanskih držav« s sledečim sporedom: 1. S. Gregorič: »Rialdukova oporoka«, deklamacija g. Ernest Klavžar. 2. I. Brahms: »Potnik« Reinhold, prevedel g. A. Gradnik, solospjev poje gđ. Cirila Medved-ova. 3. A. Dvořak: »Humoreske« I. violino-solo, igra g. Karol Sancin. 4. A. Dvořak: a) »Oj zeleni travica« duet; b) »Zapuščena« duet, pojeta g. Berta Jawůrek-ova in gđ. Cirila Medved-ova. 5. Paderewsky: »Menuet«, klavir-solo, igra gđ. Marija Finžgar. 6. Jos. Richard Rozkošný: »Hilobkové rozmili, recitativ-aria iz opere Popelka, poje g. Berta Jawůrek. 7. P. I. Čajkovskij: D-dur kvartet opus 11, za 2 violini, violino in violončelo. I. Moderato e semplice, II. Andanté cantabile, III. Allegro non tanto, IV. Finale (Allegro giusto). I. violina g. Sancin Karol, 2. violina g. Pečenko Silvan, viola g. Michl Josip, violončelo g. Pertot Avgust. Na klavirju spremlja g. Ciril Eržen.

Začetek točno ob 8 in pol zvečer.

Vstopnina: Fotelji à 3 K; sedeži v parterju od I.—III. vrste in na galeriji I. vrste à 2 K; vsi ostali à 1 K. Stojišča 60 vin. za dijake 30 vin. —

Posebna vabila se ne razpošiljajo. — Predprodaja vstopnic se vrši v trgovini A. Gabršček v »Trgovskem Domu.«

K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Čajni večer združen s plesno zabavo priredi Goriška slovenska čitalnica danes zvečer svojim članom v lastnih prostorih. Pričetek ob 9 uri. Gostje vpeljani po članih dobrodošli. Posebna vabila se za ta večer niso razpošiljala.

* **Včerašnje predavanje g. prof. Seidla »Geološki izprehodi po goriški okolici«** je bilo izvenredno dobro obiskano, najbolje med doseganji predavanji. Sedeži so bili razprodani, stojišča in galerija napolnjena: Poslušalcev je bilo 644! Bilo je pa tudi vredno posetiti to predavanje, v katerem nam je g. predavatelj v svojem poljudnem in prikupnem slogu opisal potanek in geološko strukturo ozemlja v ožji in širši goriški okolici: Skalnica, Banjška in Trnovska planota, Tolminsko in Triglavsko pogorje, Nanos, Kras in Furlanska nižina so vstale pred našimi očmi, kakor so se razvijale ogromne plasti v trias, diluviju, aluviju, kredni dobi itd. Dasi je predavanje trajalo do 11 ure, ni občinstvo postalo nestrpno, marveč je do konca sledilo g. predavatelju s polnim zanimanjem in se mu zahvalilo ob koncu s spontano burno pohvalo, kakor je bilo svojega znanega predavatelja pozdravilo z odobravanjem že začetkom predavanja.

K sijajnemu uspehu so pripomogle v nemali meri tudi obilne izjemno jasne in informativne ilustracije predavanja: skioptikon; kinematograf nam ne poda tako dobrih, mirnih in jasnih slik, kakor smo jih videli ta večer. Omeniti treba izredno požrtvovalnost g. predavatelja, ki je sam napravil nalašč za to predavanje slike geoloških prereзов itd. ter jih dal za skioptikon fotografski posneti.

Obilni obisk je dokazal dvojno: Občinstvo se zelo zanima za predavanja prirodoslovne vsebine. Pri prihodnjih predavanjih se bomo morali na to ozirati! In drugič: Gospod profesor uživa kot predavatelj in kot znanstvenik naše neomejeno zaupanje in hvaležnost!

V soboto predava g. profesor dr. Karol Ozvald »O bistvu in vzgojnem pomenu sugestije.« — Tudi s tem g. predavateljem je občinstvo že dobro znano. Širše občinstvo ga pozna po njegovih najboljših spisih vzgojne in psihološke vsebine, goriško pa še povzhu zaradi njegovih izbornih tudi leposlovnih predavanj, ki so pred dvema letoma napolnila obe sobi »Čitalnice« do zadnjega kotička. Za soboto si je g. profesor izbral aktualen tema **sugestije**, katero čutimo kot individualno in kot atomi mase vsak dan na sebi (n. pr. ko zasledujemo sedanjo vojno in krizo!) G. predavatelj nam bo očrtal, kakšne so tiste psihološke funkcije, ki jih imenujemo »sugestija« (t. j. da smo o nečem prepričani, o čemer se nismo prepričali s a mi) in kakšen vzgojni pomen tiči v tem pojavu. — K zanimivosti predmeta pride še predavateljeva metoda predočevati nam, uvajati nas v razpoznavo, tako da si tudi od njegovega predavanja ometamo mnogo posebnega užitka.

S tem predavanjem bo za enkrat tako lepo uspela vrsta zaključena. Ko bo

zunanja kriza, ki pa upliva tudi na zasebno in družabno življenje, končana, bomo stopili zopet pred občinstvo z novo vrsto predavanj, menda tudi o Balkanu.

Občinstvo bo gotovo tudi to poslednje predavanje posetilo tako častno, kakor včeraj, ter se s tem oddolžilo »Narodni Prosveti« kot prireditelji in gg. predavateljem.

Dopolnilne volitve v predstojništvo »Zavarovalnice za nezgode na delu« se vse kakor znano 20. t. m. Letos volijo obrati izvršeni v I. II. in VI. kategorijo.

Vsak teh obratov je vže prejel dve ura d'ni glasovnici, in sicer eno za podjetnika in drugo za vse vslužbenca dotičnega obrata vkup.

Volilci, ne zabite, da te uradne glasovnice se morajo pravilno podpisati, in sicer obojne podpiše gospodar, a ona delavska glasovnica mora nositi zraven gospodarjevega podpisa tudi podpis enega poverjenika izmej uslužbencev istega obrata.

Te uradne in pravilno podpisane glasovnice je poslati čim prej načelniku narodnega volilnega odbora g. dr. E. Slaviku odvetniku v Trstu (Narodni dom).

Zavod sv. Nikolaja v Trstu je tudi letos razposlal slavim zastopom in rodoljubom svoje okrožnice, v katerih prosi zopetne podpore temu društvu. — Veliko število slovenskih služkinj dobiva v zavodu moralno in dostikrat tudi gmotno oporo. Ker je pa letos obče draginja posebno občutna v tem zavodu, ki se zdržuje samo s prostovoljnimi podporami, zato prosimo vsakogar, naj se vsaj z malim zneskom odzove naše prošnji. Saj ta zavod ni potreben samo s človeškega stališča, temveč igra tudi pomembno narodnostno nalogo med nevednimi slovenskimi dekletki, ki se tako lahko pogube v morju tujinstva.

Odbor »Goriške Slovenske Mladine« si šteje v prijetno dolžnost, povodom prireditve Miklavževega večera, katera se je vršila minolo nedeljo pri Jelenu, zahvaliti se pred vsem gospodom lastnikom za blagohotno prepustitev lokalov, nadalje marljivo »Damskemu« in »Veseličnemu odseku« za neumorno delovanje za časa predpriprav in na dan prireditve. »G. S. M.« je na nje ponosna in računa tudi v bodoče na njihovo naklonjenost. — Konečno se zahvaljujemo slavnemu občinstvu, ki je res v sijajnem številu, iz vseh naših krogov, napolnilo poleg dvorane tudi ostale prostore. Nadejamo se, da nam slavno občinstvo tudi v bodoče ne odtegne svoje naklonjenosti.

Prihodnjo nedeljo 15. t. m. odpade popoldanska plesna vaja, ker se bode vršil zvečer čitalnični »komorni večer« v Trgovskem domu. Prihodnja plesna vaja bo v nedeljo 22. t. m. od 4.—8. popoldne. Opozarjamo na to vajo vsled tega, ker se bo ob tej priliki vadilo prva dva lika »Pariških sprememb«, ter ljubki ples »Pas de quatre«. Na svidenje! Odbor.

6 oseb je ogrizel stekel pes iz Pajarjana v občini Flumičel. Okrajno glavarstvo v Gradišču je obvestilo o tem vsa pod nje spadajoča županstva.

Božič se bliža. — Neznani tatovi so udrli v noči od 7. na 8. t. m. v trgovino Frana Culota v ulici Leoni št. 7, ter pobrali tam jestvin, kave, sladkorja in tudi nekaj drobiža, vsega skupaj v vrednosti 400 K. Za Božič bo dosti.

Prosveta.

Koncert Pevskega in glasbenega društva v Gorici dne 7. decembra t. l. — S tem koncertom nam je Pevsko in glasbeno društvo podalo zopet izreden užitek in dokaz, da društvo dobro pojmi svojo vzgojno nalogo, ki jo vrši z gojitvijo glasbe v najboljšem pomenu besede. To pot je postavilo društvo na vspeh zboru samo priznanih slovenskih skladateljev. Moški zbor nam je zapel Devovo »Zaljubilo se je solnce« na Otona Zupančiča tekst že tako ljubko, da si je težko misliti boljše izvršitve. Z veseljem se je moglo opaziti na zboru, da je vsak glaš dobro zastopan in da vsi skupaj tvorijo prav lepo harmonijo. Konstatirati se mora baš toliko na moškem kolikor na ženskem zboru uspeh glasbene šole, ker je med člani obeh zborov opaziti mnogo dozorelega naraščaja glasbene šole. To daje najboljše upanje za izpopolnjevanje zborov tudi za bodočnost.

Dobro ste se posrečili tudi Lajovičevi »Napitnica« in »Vodica čista«, mešana zbor, ki sta gotovo dala precej opravila pri vajah, da se ju je moglo izvesti tako zadovoljivo. Tudi v mešanem zboru je konstatirati lepo harmonijo glasov izimši morda mal nedostatek pri sopranu, da je kakor se zdi en glas nekoliko višal. Da se je posrečil Adamičev »Ecce dolor« (Gestrinov tekst), more se priznati kakor izreden uspeh, ker skriva skladba precej nevarnosti. Vsa čast tedaj zboru in pevodji.

Za Gorico nekaj izrednega je bilo izvajanje A. Dvořak-ovega A-dur kvinteta, op. 81, za dve violini, violino, violončelo in klavir. Proizvajalci gg. Sancin, Pečenko, Michl, Pertot in Eržen so po vsej zaslugi želi obilno zahvalo občinstva za izredni užitek, ki ga je nudila ta skladba, proizvajana s polnim umevanjem prav dobro. Očividni dokaz uspeha glasbene šole je bila ta točka.

Pevsko in glasbeno društvo je s tem koncertom v polni meri izpolnilo svojo dolžnost, ter bi bilo zaslužilo polno dvorano. Žal pa, da se obisk od strani občinstva ne more imenovati niti srednji. Čuli so se glasovi, da so bile cene previsoke. Po našem mnenju je ta očitek neopravičen, ker bi vsakdo mogel izbrati vstopnico, kakor mu konvenira, od najdražje do najnižje. Pevsko in glasbeno društvo ima s prireditvijo koncerta tudi troške in se tudi sicer bori z gmotnimi težavami, vsled česar bi toliko bolj zaslužilo podporo občinstva ob tako redki priliki; kajti koncerta ni mogoče prirediti vsak mesec. Za mnogo manj potrebne reči izdajajo ljudje denar. Ob dobri volji bi se enkrat ali dvakrat v letu našla tudi za Pevsko in glasbeno društvo mala svotica in to za prireditve, od katere ima občinstvo eminentno korist in užitek.

DOPISI.

Iz goriške okolice.

Iz Prvačine. — (Dramatična predstava.) Odsek dramatičnega društva iz Trsta vprižori dne 15. t. m. v »Sokolskem Domu« v Prvačini: »Gospodje sinovi«, igro v treh dejanjih. — Čisti dohodek je nemanjen v dozidavo »Sok. Doma«.

Zveza narodnih društev.

Bralno in pevsko društvo »Bodočnost« na Slapu bo imelo dne 27. t. m. ob 3. uri popoldne svoj letni občni zbor, in sicer v bralni sobi št. 4. Dnevni red: 1. Pregledovanje računov leta 1912. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti. Pričačuje se polnoštevilne udeležbe. — Odbor.

Sokolski vestnik.

Za »Sokolski Dom« v Prvačini se je nabralo: na ženitvanju Pinko Sulič K. 424 v, na ženitvanju France Budal K. 530 v, na ženitvanju Ivan Gregorič K. 11¹/₂, v gostilni Vodopivec 2 K. — Na zdar!

Gospodarske vesti.

Neka »mednarodna« razstava v Rimu lovi obrtnike po Avstriji, da bi kaj razstavili in dobili kolajne, nič vredne, ki bi pa stale drag denar. Mislimo, da na Goriškem ne sede nikdo več na lim take »mednarodne razstave«. Tisti lim pred par leti je bil zadosti drag!

Letošnja vinska letina na Kranjskem je znašala okroglo 100.000 hl mošta ali 10 hl na 1 ha, kar znaša komaj četrtino povprečnega pridelka. Na celem Dolenjskem z Belo Krajino se je pridelalo 59.400 hl na 9185 ha vinogradov, pride torej 6 in pol hl na hektar. V črnomeljskem sodnem okraju, kjer je zelo škodil mrz in peronospora, se je pridelalo komaj 5 hl na hektar.

Govedorejske razstave v goriškem političnem okraju. — Deželni odbor je sklenil, da se bodo prirejale v prihodnje govedorejske razstave v političnem okraju Gorica po sledečem redu: prvo leto v Gorici, drugo leto v Kanalu in tretje leto na Česti; na ta način bo omogočeno govedorejem celega političnega okraja, da se vdeležijo vsakoletnih razstav, za katere se tudi zviša število nagrad.

Čevljarska zadruga v Gorici naznanja svojim članom, da ima vsak petek ob 8¹/₄ zvečer odborovo sejo in uljudno vabi vse člane, ki imajo kako željo, da se zglasijo ob isti uri v Gorici, ulica Sv. Ivana št. 3., I. nadstropje. — Odbor.

Razne vesti.

Istrski deželni zbor in Puljska občina. — včeraj se je vršila pripravnosodnina na Dunaju razprava na utok deželnega odbora istrskega proti razpustitvi Puljske občine od strani namestništva. Utok je bil odbit.

Službene premije podčastnikom. — Cesar je potrdil sklep delegacij, po katerem se podčastnikom, ki čez čas v armadi sužijo, dovoljujejo sedeče službene premije: Naredniki dobe mesečno službeno premijo 35 kron, četovodje 30, desetnik 20 K. Ko gaje službujoči podčastniki služijo 6. in 7. prezenčno leto, dobe službeno premijo druge stopnje in sicer naredniki 40, četovodje 35, desetniki pa 25 K; osmo in deveto leto dobe službeno premijo III. stopnje naredniki 45, četovodje 40, desetniki pa 30 kron, deseto leto in naprej pa službeno premijo četrte stopnje in sicer naredniki 50, četovodje 45, desetniki pa 35 kron. Računski podčastniki dobe, ko služijo 6. prezenčno leto, službeno premijo II. stopnje, če jim gre službena premija četrte stopnje.

Carnegie, sloviti kralj jekla, slavi te dni svojo 75 letnico. Kot navaden delavec se je priselil v Ameriko, začel potem z malo tovarno in danes je voditelj slovitega jeklenege trusta, lastnik največjih tovarov in njegov imetek presega 3 milijarde in pol. Stotine milijonov je daroval v razne namene, Danes, ko se ozira v preteklost, najvišji med vsemi visokimi, so gotovo z zadovoljstvom spominja na svoje delovanje. Toda kako je prišel do tega bogastva? S podkupovanjem, z brezobzirnim izkoriščanjem vseh, ki so prišli z njim v dotiko, z neumiljeno jekleno voljo. V njegovih tovarnah so bili češki, poljski, laški, hrvaški in slovenski delavci najslabše plačani; stanovanja so odpirala rebra vetrovom, snegu in dežju in ko so se enkrat uprli, jih je bilo postreljenih preko 200 in z njimi preko 60 policistov. Na njegovih milijardah leži kri stotisočev slovanskih delavcev.

Nastič mrtev? — Glasoviti falsifikator dokumentov in pisatelj oštudnih brošur proti Srbom, znan izza veleizdajniškega procesa v Zagrebu, je mrtev. Njegov konec je primeren zaključek uprizorjene tragikomedije, v kateri je igral skoro najvažnejšo ulogo.

Nihče ni vedel kam je izginil. Skri val se je v Parizu pod tujimi imeni. Neki Srb ga je spoznal in ker ni vedel drugače, je v igri z njim izzval prepir in ga v prepiru ustrelil. Ta vest se vzdržuje z vso trdovratnostjo in je tudi zelo verjetna.

Za vojake ob mejah sta darovala kneza Fran in Ivan Lichtenstein, prvi 20.000, drugi 30.000 K.

Požar v tovarni. — V tovarni železja pri Branki je izbruhnil požar, ki je napravil škode 300.000 K.

Turških ujetnikov je na Grškem: vojakov 25.000, oficirjev 1000.

Pod Odrinom se nahaja II. srbska armada generala Stepanovića, ki jo tvori timočka divizija I. poziva z nekterimi drugimi četami ter dunavska divizija II. poziva (od I. srbske armade) pod generalom Rašićem. Iz dejstva, da se ozdraveli ranjenci dunavske divizije I. poziva in oni moravske divizije pošiljajo na bulgarsko bojišče v Mustafa Pašo (Svilen), se sklepa, da so je pod Odrinom še dve srbski diviziji, v celom torej štiri.

Pred poroko v Trstu. — Hudodelstva zavratajnega umora je bil obtožen Mario Deltin, italijanski podanik; umor je izvršil na Mariji vdovi Rismondó in njeni hčerki Blanki. Deltin je rojen leta 1887. Zaljubila sta se on in vdova Rismondova, 40 let stara šla je stanovat k njemu s svojima otrokoma, 8 letnim sinom in 5 letno hčerko Planko. Sčasoma pa je postalo to življenje z zapravljenim Deltinom tako, da se ga je hotela Rismondova odkrižati. Tu na je Deltin vzel bodalo in ga zasadel Rismondovi v hrbet: Blanki je zdrobil črepinjo; obe sta umrli. Deltin je obsojen na 8 let ječe.

Dalje na 4. strani.